

KS. IGNACY DEC

SYMPOZJUM PO WIZYTACJI APOSTOLSKIEJ SEMINARIÓW DUCHOWNYCH W POLSCE. JASNA GÓRA 21–23.04.1993 R.

W życiu i działalności seminariów duchownych w Polsce miały miejsce ostatnio dwa ważne wydarzenia. Pierwszym z nich była wizytacja apostolska w seminariach duchownych diecezjalnych i zakonnych przeprowadzona wiosną 1992 r. Drugim zaś było ogłoszenie przez Jana Pawła II 25 marca 1992 r. Posynodalnej Adhortacji Apostolskiej *Pastores dabo vobis*, jako owocu VIII Synodu Biskupów z 1990 r. Obydwa te wydarzenia wywierają ogromny wpływ na dzieło odnowy formacji kandydatów do kapłaństwa w naszym kraju.

Z inicjatywy Komisji Episkopatu d/s Seminariów Duchownych, a w szczególności jej Przewodniczącego – ks. abpa Stanisława Szymeckiego, odbyło się na Jasnej Górze w dniach od 21 do 23 kwietnia 1993 r. ogólnopolskie sympozjum naukowe poświęcone podsumowaniu wizytacji apostolskiej. W sympozjum wziął udział kard. Pio Laghi, prefekt Kongregacji Wychowania Katolickiego. Uczestniczyli w nim wszyscy kardynałowie polscy z ks. Prymasem na czele, Nuncjusz Apostolski w Polsce, wielu arcybiskupów i biskupów, prowincjałowie kilku zakonów, rektorzy wyższych seminariów duchownych diecezjalnych i zakonnych w Polsce.

Struktura sympozjum przybrała formę tryptyku. Jego lewe skrzydło stanowił wykład ks. bpa Jana Chrapka pt. *Aktualne uwarunkowania społeczno-kulturowe i religijne działalności Kościoła w Polsce* – wygłoszony na początku sympozjum. Referent naszkicował w nim panoramę zjawisk i problemów w dziedzinie społeczno-politycznej i religijno-kościelnej, dających się zauważyć na scenie polskiego życia po upadku komunizmu. Wśród tych zjawisk ks. Biskup wymienił na pierwszym planie ateizm praktyczny, wyrażający się w laicyzacji życia i „duchowym odrętwieniu”, oraz tzw. „ideologizację wiary”. Ta ostatnia wyraża się przede wszystkim w spłyce wiary i odbieraniu jej twórczego dynamizmu. Znakiem tego jest przede wszystkim obserwowany rozdziew między deklarowanym a konsekwentnym, praktykowanym parametrem polskiej religijności. Innym objawem „ideologizacji wiary” jest traktowanie Kościoła li tylko jako swoistego rodzaju siły społecznej posiadającej określony status i polityczne możliwości.

Innym zjawiskiem ujawniającym się w życiu społeczno-religijnym Polaków jest tzw. „prywatyzacja postaw moralnych”, wyrażająca się w relatywizmie dogmatycznym i moralnym. Niektórzy wierzący uznają wartości i zasady moralne jedynie za subiektywną i czysto indywidualną sprawę jednostki. Niekiedy też wybierają z Ewangelii tylko te prawdy, które odpowiadają ich stylowi życia, inne zaś – niewygodne dla siebie – odrzucają.

Jeszcze innym negatywnym zjawiskiem zauważalnym na polskiej scenie życia jest podważanie wszelkich autorytetów, oraz dialektyczny, propagandowy sposób prowadzenia dyskusji politycznych, mających mało wspólnego z rzetelnym, dialogo-

wym poszukiwaniem prawdy. W wielu środowiskach funkcjonuje nadal jeszcze model mentalności układów, a nie kompetencji.

Środkową, najistotniejszą część tryptyku prezentowanego sympozjum stanowiły wystąpienia prefekta Kongregacji Wychowania Katolickiego kard. Pio Laghi. Były to dwa wykłady i homilia mszalna.

Wykład pierwszy poświęcony był prezentacji wyników wizytacji apostolskiej przeprowadzonej w seminariach diecezjalnych i domach formacji zakonnej w Polsce w kwietniu i maju 1992 r. Ogólna ocena wizytacji jest pozytywna. Kierunek i duch formacji kapłańskiej w Polsce zgodny jest z wytycznymi Soboru Watykańskiego II i innymi wskazaniem Stolicy Apostolskiej. Jednakże niektóre aspekty formacji wymagają zdaniem Kongregacji zmiany, udoskonalenia. Oto dziedziny formacji wymienione przez Ks. Kard. Prefekta, które wymagają zwiększonej czujności i zaangażowania: duszpasterstwo powołaniowe, formacja formatorów (wychowawców, ojców duchownych, profesorów), personalizacja relacji wychowawczych, *silentium religiosum*, aktualizacja *Ratio Studiorum*, poszukiwanie „modelu” seminarium (propozycja „okresu propedeutycznego”), erygowanie seminariów międzydiecezjalnych. W każdej z tych dziedzin Ks. Kardynał przedłożył ważne sugestie i propozycje zmierzające do udoskonalenia sposobów funkcjonowania polskich ośrodków formacji kapłańskiej. W szczególności Dostojny Prelegent podkreślił potrzebę podjęcia odpowiedniej formacji wychowawców. Mając to na uwadze, Kongregacja Wychowania Katolickiego ogłosi wkrótce dokument poświęcony właśnie problemom formacji wychowawców.

W drugim wykładzie kard. Pio Laghi przedłożył uczestnikom sympozjum sugestie odnośnie nowej *Ratio Institutionis Sacerdotalis pro Polonia*. Sugestie te sformułował w oparciu o dwa podstawowe źródła: Posynodalną Adhortację Apostolską *Pastores dabo vobis*, oraz wyniki wizytacji apostolskiej polskich seminariów diecezjalnych i domów formacji zakonnej. Oto kwestie poruszone przez Ks. Kard. Prefekta w tym wykładzie:

1. Potrzeba okresowej aktualizacji *Ratio Institutionis Sacerdotalis*
2. Narodowe *Ratio* polskie
3. Właściwa koncepcja kapłaństwa jako decydujący punkt odniesienia każdego *Ratio Institutionis Sacerdotalis*
4. Fundamentalne znaczenie formacji duchowej w całościowym dziele wychowania
5. Wprowadzenie „okresu propedeutycznego”
6. Odnowienie *Ratio studiorum*
7. Interioryzacja dyscypliny
8. Dowartościowanie wspólnot, grup i ruchów młodzieżowych, z których wywodzą się alumni, dla celów formacyjnych w Seminarium
9. Przygotowanie pedagogiczne i naukowe moderatorów i profesorów

Dostojny Prelegent wyraził nadzieję iż jego wskazania będą pomocą dla redaktorów nowego *Ratio*.

Po obydwu referatach Ks. Kardynała miała miejsce ożywiona dyskusja, w której wzięli udział przede wszystkim księża biskupi (abp Gocłowski, bp Nossol, bp

Stefanek, bp Śmigielski, bp Ziemba, bp Michalik, generał Paulinów, rektorzy: Buxakowski i Czerwik).

Trzecie oficjalne wystąpienie Prefekta Kongregacji Wychowania Katolickiego stanowiła homilia wygłoszona w czasie porannej Mszy św. 22 kwietnia, sprawowanej w Jasnogórskiej Kaplicy Matki Bożej. Dostojny Celebrans oparł ją na tekstach Adhortacji *Pastores dabo vobis*. Przypomniawszy najpierw czym jest seminarium według Adhortacji, a następnie wypowiedział refleksje dotyczące czterech rodzajów formacji, o której mówi w/w dokument papieski: formacji ludzkiej, duchowej, intelektualnej i pastoralnej. Idąc za wskazaniem Jana Pawła II, formację ludzką nazwał fundamentem całej formacji kapłańskiej, formację duchową – sercem, intelektualną – narzędziem, a pastoralną – celem, zwornikiem tejże formacji.

Prawe skrzydło tryptyku jasnogórskiego sympozjum stanowiły obrady księży rektorów. Przewodniczył im ks. abp Stanisław Szymecki, przewodniczący Komisji d/S Seminariów Duchownych. Po wprowadzeniu do dyskusji dokonany przez ks. rektora Stanisława Czerwika, przewodniczącego Kolegium Księża Rektorów, podjęto pracę w czterech grupach. Animatorem grupy, podejmującej temat formacji filozoficznej był ks. rektor Ignacy Dec (Wrocław), sekretarzem zaś ks. rektor Stanisław Kowalczyk (Sandomierz). Grupie podejmującej temat formacji teologicznej przewodniczył ks. rektor Tomasz Węclawski (Poznań) – animator, i ks. rektor Antoni Tronina (Częstochowa) – sekretarz. Animatorem grupy dyskutującej nad problemami formacji pastoralno-liturgicznej był ks. prowincjał Władysław Bomba CM, a sekretarzem – ks. rektor Kazimierz Dola (Opole). Grupa czwarta podjęła temat formacji ludzkiej i duchowej. Przewodniczył jej ks. Jan Machniak (Kraków) – animator, i ks. Edward Szymanek TCh – sekretarz. Animatorzy grup byli zobowiązani do przedłożenia wprowadzenia do dyskusji, zaś sekretarze do złożenia relacji z obrad na późniejszym posiedzeniu plenarnym. Ze sprawozdań relatorów wynikało, że obrady w grupach były bardzo interesujące, że nie ograniczano się w nich jedynie do prezentacji aktualnego stanu poszczególnych rodzajów formacji, ale także sformułowano wiele ciekawych postulatów i propozycji odnośnie formowania kandydatów do kapłaństwa w czasach, które nadchodzą. Sugestie te będą zapewne uwzględnione w przygotowaniu nowego *Ratio Institutionis Sacerdotalis pro Polonia*.

Pod koniec konferencji powołano komisję redakcyjną do prac nad nowym *Ratio*. Weszli do niej: ks. Czerwik, ks. Dec, ks. Dola, o. Kłoczowski, ks. Klein, ks. Węclawski. Zastanawiano się także nad tematem jesiennej Konferencji Księża Rektorów. Podsumowania i zamknięcia obrad całego sympozjum dokonał ks. abp Stanisław Szymecki.

Na koniec trzeba jeszcze wspomnieć, iż doniosłą rolę na sympozjum pełniła modlitwa, w szczególności dwukrotna wspólnotowa Eucharystia, której przewodniczył – w pierwszy dzień – ks. kard. Pio Laghi, a w drugi ks. abp Stanisław Szymecki. Na zakończenie drugiego dnia obrad Apel Jasnogórski o godzinie 21.00 przeprowadził ks. rektor Ignacy Dec. Konkludując, trzeba stwierdzić, że Jasnogórskie Sympozjum było dużym wkładem w dzieło refleksji nad odnową formacji kandydatów do kapłaństwa w seminariach diecezjalnych i zakonnych wytyczonej przez Adhortację *Pastores dabo vobis* i wizytację apostołską.